

TIPUS D'ORACIONS.

ORACIONS ATRIBUTIVES I PREDICATIVES

L'oració **atributiva o copulativa** es caracteritza perquè el verb té poc valor semàntic i hi actua com un nexa o còpula. Els verbs que funcionen així s'anomenen **copulatiu (VC)**, i són **ser, estar i semblar**.

En realitat, en aquestes oracions, l'element amb més pes en el predicat (que s'anomena predicat nominal) és l'atribut (**ATR**) i no el verb.

Exemples:

La casa era [**VC**] meravellosa [**ATR**].

Els convidats estan [**VC**] drets[**ATR**] des de les sis.

L'ambient sembla [**VC**] animat[**ATR**].

Les oracions en què l'element amb més pes en el predicat és el verb s'anomenen **predicatives** i són la majoria:

Els ocells mengen pinso de la cussa.

Me'n vaig a jeure.

ORACIÓ SIMPLE I ORACIÓ COMPOSTA

L'oració simple està formada per un subjecte [**S**] (sintagma nominal) i un predicat [**P**] (sintagma verbal).

Na Maria[**S**] no vol anar a la festa [**P**].

Quan en una oració hi ha més d'una estructura de **S + P** (subjecte + predicat), parlem d'**oració composta**:

En Josep [**S**] duu la comptabilitat [**P**] i jo[**S**] m'entenc amb els clients [**P**].

En Xavier [**S**] no va a la festa [**P**] perquè na Maria [**S**] no hi vol anar [**P**].

Les oracions que formen una oració composta poden estar a un mateix nivell jeràrquic, aleshores s'anomenen **juxtaposades** si només van unides per l'entonació i el sentit (separades per signes de puntuació) i, **coordinades** si van unides per un mot que fa de connector (generalment una conjunció).

Quan una de les oracions depèn de l'altra, és a dir, quan no estan al mateix nivell jeràrquic, parlem de **subordinació**.

L'**oració subordinada** fa una de les funcions sintàctiques que trobem en una oració simple (**subjecte, complement directe, etc.**).

ORACIÓ PASSIVA

Aquest tipus d'oració serveix per donar més relleu a l'objecte del verb que al subjecte. Si, per exemple, en l'oració **El vent va arrabassar aquests arbres**, volem destacar el complement directe **aquests arbres**, el podem transformar en el subjecte construint el verb en passiva:

Aquests arbres foren arrabassats pel vent.

Allò que abans era el **subjecte** (el vent), ara serà un complement del verb, el **complement agent (CA)**, i serà introduït per la preposició **per** (o, en alguns casos, per la preposició **de**):

Aquests arbres [S] foren arrabassats [V] pel vent [CA].

Cal dir que en la llengua parlada es fan servir altres estructures més senzilles que la passiva per destacar un element:

Aquests arbres, els va arrabassar el vent.

La construcció passiva del verb es forma amb l'**auxiliar ser** més el participi del verb que conjuguem:

són escoltats (verb escoltar)

serà construït (verb construir)

va ser fet (verb fer)

etc.

L'oració **PASSIVA REFLEXIVA** o **PASSIVA PRONOMINAL** es construeix amb el pronom **se + verb transitiu en 3ª persona**. No du complement agent:

Cada any es cremen més boscos.

La festa se celebrà malgrat tots els problemes.

MODALITATS DE L'ORACIÓ

El parlant pot indicar de quina manera concep el contingut del seu enunciat. Així, per exemple, una mateixa idea, "Maria-dormir", pot ser expressada amb formes diferents:

Com una **afirmació**: La Maria dorm.

Com una **pregunta**: Dorm, la Maria?

Com una **ordre**: Dorm, Maria.

Com una **exclamació**: La Maria dorm!

La modalitat s'expressa per mitjans diversos: l'entonació (i en l'escriptura els signes de puntuació), el mode verbal, determinats mots..., i permet classificar les oracions en:

— **DECLARATIVES** o **ENUNCIATIVES**: enuncien accions o estats. Poden ser afirmatives o negatives. Normalment les afirmatives no duen cap marca especial. En canvi, les negatives porten partícules que expressen negació (no, ni, sense, tampoc, pas, gens, cap, ningú, res, mai, enlloc...).

Aquest ordinador és molt vell.

El metge no ha arribat.

— **INTERROGATIVES**: el parlant-emissor demana per obtenir una resposta.

Es caracteritzen per l'entonació ascendent final, que en l'escriptura s'expressa mitjançant el signe d'interrogació (?). Sovint impliquen la inversió de l'ordre subjecte-verb (en altres llengües aquesta inversió és obligada):

Ho sap en Llorenç?

Hi ha interrogatives generals, que pregunten sobre la **totalitat de l'enunciat** són les **interrogatives totals**. Les respostes a aquestes oracions són **sí** o **no**. Poden anar encapçalades per la partícula àtona **que**:

Véns al cinema? / Que véns al cinema?

Ha acabat el partit? / Que ha acabat el partit?

En les **interrogatives parcials** la ignorància es limita a una part de l'enunciat. La resposta no pot ser sí o no. Hi apareixen mots interrogatius com què, qui, quin...:

Què noms?

Qui ha guanyat la partida d'escacs?

Quantes vegades ho va dir, que no li havia agradat la paella?

On és?

Com et dius?

Quan una d'aquestes preguntes es transforma en el complement directe d'una altra oració, aleshores parlem d'**interrogatives indirectes**, que van introduïdes

per la conjunció **si** (en el cas de les **interrogatives totals**) o per un pronom interrogatiu (en el cas de les **parcials**) i no presenten una entonació ascendent:

Li demanaré si ve al cinema. [CD]

Pregunten si ha acabat el partit.

En Lluc no sap què noms.

Encara no han dit qui ha guanyat la partida d'escacs.

— **EXCLAMATIVES**: serveixen per expressar amb vehemència alegria, satisfacció, sorpresa, admiració, pena, fàstic, enuig, dolor, estranyesa, etc.

Es caracteritzen per una entonació especial, per la modificació del ritme de l'enunciat, pel relleu fonètic de tots o d'alguns mots, etc. En l'escriptura porten el signe d'exclamació (!) al final:

Ha arribat l'ambulància!

T'estim!

He mort el llop!

Sovint són oracions amb elements elidits i poden anar introduïdes per partícules exclamatives com quin/quina..., quant/quanta..., o pel quantitatiu que:

Quanta misèria!

Que gran!

La forma més simple i concentrada d'exclamació són les **interjeccions**, que, encara que consisteixen en mots, expressions o simplement crits, tenen autonomia sintàctica i funcionen com oracions:

adéu! ah! ai! alerta! apa! au! bah! ca! ecs! ei! ep! fora! fort! ha ha! hala!

— **IMPERATIVES** o **EXHORTATIVES**: expressen un prec o una ordre. Quant a l'entonació, s'acosten molt a les exclamatives. El verb sol estar en **mode imperatiu o subjuntiu**:

No ho toquis!

Renta't la cara.

Anem-hi tots ara mateix!

No fumeu.